

Het
Nieuwe
Normaal

Handreiking -
Borgen van
Circulair bouwen in de
gemeentelijke organisatie

Voorwoord

Met Het Nieuwe Normaal werken we aan een uniforme en gedragen taal voor opdrachtgevers en opdrachtnemers om circulair te bouwen. De grote vier gemeenten van Nederland hebben van het begin af aan daaraan meegewerkt. Ook de G40 is mee gaan doen en samen is er inmiddels behoorlijke ervaring bij het maken van circulair bouwen-beleid en het uitzetten van circulaire opdrachten.

Parallel aan het opzetten van de 'technische' taal, zijn we juist ook de ervaringen op gaan halen bij de partijen die deze taal willen borgen in de organisatie. In samenwerking met de TU Delft en de VU is daarover de [interventietoolbox.nl](https://www.interventietoolbox.nl) verschenen. Aan de hand van een eenvoudige diagnose worden interventies aangeraden om zelf op te pakken.

De voorliggende handreiking is een combinatie van beiden. Specifiek voor de gemeentelijke organisatie is er een basis-niveau omschreven om 'circulair bouwen' te kunnen borgen in je organisatie. Vanuit Provincie Zuid-Holland hebben we de ruimte gekregen deze analyse te maken en aan te vullen met initiatieven ter inspiratie, er is altijd een volgende stap. De [interventietoolbox.nl](https://www.interventietoolbox.nl) komt zeker van pas!

Benieuwd naar jullie ervaringen,

Rutger Büch

Programmaleider Samen Versnellen

Borging	Basisniveau	Koplopersniveau
1. Directie	Sponsor in de directie benoemd	Elke directeur heeft een CO ₂ budget waarop jaarlijks verantwoording op afgelegd dient te worden. - Gemeente Eindhoven.
		De organisatie heeft zich breed gecommiteerd aan de CO ₂ prestatieladder trede 5. - Gemeente Rotterdam
2. Beleid	Standaard voorbeeldtekst overnemen (beschikbare voorbeelden HNN).	Beleid concreet maken aan de hand van het Ambitiweb. HNN is geplaatst op niveau 2. - Gemeente Groningen
		Beleid combineren met de uitvoering. In het uitvoeringsprogramma met 20 pilotprojecten is elk project geëvalueerd en het geleerde meegegeven aan het volgende project. - Gemeente Utrecht
		Werken met Tilburgse Trap (afgeleide van Leidse Ladder) binnen onze openbare ruimte projecten om meer bewust te worden van mogelijke circulaire principes. - Gemeente Tilburg
		Beleid 'toekomstbestendig/duurzaam bouwen' opstellen in combinatie met andere duurzame thema's. - Gemeente Tilburg
3. Sturing	Één aanjager benoemd met duidelijke doelen.	Brede vertegenwoordiging in de organisatie. Centrale aansturing met in alle afdelingen een verantwoordelijke. - Gemeente Rotterdam/Tilburg
		Duidelijke doelen en richting (KPI's) afspreken, vast laten stellen en op sturen. - Gemeente Rotterdam/Tilburg
		Werkgroepen opstellen met de juiste vertegenwoordiging van de afdelingen voor de verschillende thema's: eigen vastgoed/Openbare Ruimte (infra) en stedelijke ontwikkeling. - Gemeente Amsterdam/Tilburg
4. Kennis	Eigen voorbeelden delen en templates beschikbaar stellen.	Collega's de trainingen van HNN laten volgen. Centraal in het land of in huis. - Gemeente Utrecht
		Collega's nemen deel aan platforms en programma's om in samenwerking met de markt tot oplossingen te komen voor circulair bouwen. - Alle HNN deelnemende gemeenten
		De organisatie kent één of meerdere ambassadeurs (bij verschillende afdelingen), die door andere collega's met vragen benaderd kunnen worden. - Gemeente Tilburg
5. Inkoop	Standaard voorbeeldtekst overnemen (beschikbare voorbeelden HNN)	Hanteer duidelijke bepalingsmethoden in de uitvraag zoals HNN voorschrijft. - Gemeente Den Haag
		Daag de markt uit om met nieuwe circulaire oplossingen te komen. - Gemeente Den Haag/Tilburg
		In nieuwbouw en renovatie van eigen vastgoed worden proefprojecten uitgevoerd waarbij de indicatoren van HNN worden gebruikt. - Gemeente Amsterdam
		Bij tenders gronduitgifte worden standaard de HNN indicatoren gebruikt. - Gemeente Amsterdam
6. De markt	Bewust en periodiek informeren	Verbind een consortium aan je eigen bouwopgave om een langdurige relatie aan te gaan mét ambitie. - Gemeente Eindhoven.
		Organiseer een marktverkenning om actief het gesprek aan te gaan met de markt over bouwopgaves binnen de stadsgrenzen en de mogelijke circulaire oplossingen. - Gemeente Groningen
		Samen met de marktpartijen (ontwikkelaars/woco's) ambities uitspreken en vastleggen in een convenant of andere vorm. - Gemeente Tilburg
7. Monitoren	Neem in je uitvraag mee het uitvoeren van een verplichte projectevaluatie.	Monitor op stadsniveau welke materiaalstromen in en uit gaan. Dit helpt om beleid te maken/aan te passen. - Gemeente Amsterdam
		Monitor alle projecten op indicatoren uit HNN zodat je op basis van praktijkdata beleid kan maken/aanpassen. - Gemeente Utrecht/Tilburg

Het Nieuwe Normaal

Het Nieuwe Normaal is een nieuwe,
gedragen standaard met haalbare en
ambitieuze prestaties op circulair bouwen.

www.hetnieuwenormaal.nl